

Ukážky úloh z regionálnej histórie

Vybrané úlohy v tomto dokumente majú slúžiť ako podnety pre autorov regionálnych úloh a pre prípravu žiakov na úlohy z regionálnej histórie. Úlohy boli zostavené z dodaných testov Dejepisnej olympiády Bratislavského, Trnavského, Trenčianskeho, Nitrianskeho, Žilinského a Prešovského kraja.

1. Uzavreté úlohy, výber jednej správnej odpovede z viacerých možností (najčastejšie z troch alebo zo štyroch) v textovej forme alebo s využitím obrázku.

(PO) Michal Bosák – rodák z Okrúhleho pri Stropkove – bol jedným z tých, ktorý na prelome 19. a 20. stor. išli do Ameriky. A z chudobného chlapca sa tam stal významný bankár. V roku 1915 založil vlastnú banku. Mala názov:

- a) Michal Bosak Private Bank
- b) Slavonic Deposits Bank
- c) Bosak State Bank

(PO) Prešovský barok sa najviac odrazil na paláci:

- a) Puľských
- b) Rákociho
- c) Čakariho dome

(NR) Koncom 1. storočia n. l. Rimania postavili vojenskú pevnosť menom Celemantia. Dnes je na tomto mieste postavená osada, ktorá sa volá:

- a) Komárno
- b) Iža
- c) Marcelová
- d) Patince

(TT) Viaceré obce Senického a Skalického okresu v období stredoveku vznikli popri obchodnej ceste z Malých Karpát k rieke Morave. Ako sa táto obchodná cesta volala? Správnu odpoveď podčiarknite.

- a) jantárová
- b) hodvábna
- c) česká

(PO) Vodca protihabsburského povstania Imrich Tököli sa narodil v Kežmarku. Podporu v povstaní našiel u francúzskeho kráľa, neskôr sa opieral o Turkov. Po neúspechu povstania ušiel do Turecka, kde aj zomrel. Pochovaný je :

- a) v Prešove
 - b) v Starej Ľubovni
 - c) v Kežmarku
-

(NR) 29. októbra 1691 boli povýšené Nové Zámky na mesto výsadnou listinou. Kto dal mestu túto listinu?

- a) Karol III.
- b) arcibiskup György Széchényi (Séčeni)
- c) Leopold I.
- d) arcibiskup Peter Pázmány (Pázmáň)

2. Uzavreté úlohy, hľadanie správnych dvojíc z dvoch stĺpcov.

(NR) Vytvorte správne dvojice (systémom – A3, B6):

A) Nové Zámky	1) Janko Jesenský
B) Nitra	2) Ľudovít Jaroslav Šulek
C) Komárno	3) Štefan Koháry
D) Levice	4) Anton Bernolák

(ZA) Priradíte osobnosť, resp. udalosť k miestu alebo k mestu:

a) Juraj Thurzo	1) Martin
b) Juraj Jánošík	2) Sobášny palác v Bytči
c) Privilegium pro Slávis	3) Liptovský Mikuláš
d) Andrej Kmeť	4) Žilina

(BA) K Bratislave sa viaže viacero významných udalostí v dejinách. Priradíte k udalosti správny rok, kedy sa odohrala.

1) Vyhlásenie Bratislavy za hlavné mesto Uhorska	a) 1674
2) Bitka pri Bratislave	b) 1536
3) Súd so 700 protestantskými kňazmi z celého Uhorska	c) 907

(TN) V našom kraji žilo veľa slávnych osobností. Vytvorte dvojice spojením mena a povolania, v ktorom sa stala osobnosť známa.

a) Karol Pádivý	1) spisovateľ
b) Miloš A. Bazovský	2) politik
c) Marián Gáborík	3) hudobný skladateľ
d) Jozef Branecký	4) maliar
e) Alexander Dubček	5) hokejista
-

3. Uzavreté úlohy, výber viac ako jednej správnej odpovede z ponúkaných možností.

(BA) Ktoré z uvedených hradov ležia na území Bratislavského kraja? Správne odpovede podčiarknite.

Branč, Červený Kameň, Modrý Kameň, Korlátka, Pajštún.

(ZA) Ktoré tri hrady (z nasledujúcich) ležia na území Žilinského kraja?

a) Krásna hôrka	b) Šarišský hrad
c) Strečno	d) Oravský hrad
e) Lietava	f) Čachtický hrad
-

4. Úlohy na analýzu obrázkov so stručnou odpoveďou.

(BA) Pozrite si obrázok a odpovedzte na nasledujúcu otázku. Vojaci predstavujú ukážku armády zo staroveku. O armádu ktorého štátu ide?

.....

(TT) V katastri obce v Galantskom okrese bol nájdený krížik pochádzajúci z 9.- 10. storočia. Bol používaný ako závesné kovové puzdro v tvare kríža na uchovávanie relikvií. Predpokladá sa, že má pôvod v Byzancii. Na území ktorej obce bol objavený?

.....

Táto praveká Venuša bola vyrobená z mamutoviny okolo roku 22 500 pred n. l. Našla sa v roku 1938 na otvorenom táborisku lovcov mamutov. Predstavuje plastikú ženy (bez hlavy) so zvýraznenými prsiami a lonom. Na území ktorej obce v okrese Piešťany bola objavená?

.....

(NR) Na obrázku je jeden z hradov Nitrianskeho kraja. O aký hrad ide?

.....

(TT, obvodné kolo SI) Na obrázkoch sa nachádzajú známe stavby v mestách a obciach Skalického okresu. Napíšte názvy obcí alebo miest, v ktorých sa tieto architektonické „skvosty“ nachádzajú.

A

B

C

D

A

B

C

D

(TT, obvodné kolo SE) Súčasťou konfína (hraničného územia Uhorska v 11.-13. storočí) boli aj hrady, ktoré sa dnes nachádzajú aj v katastroch obcí Senického okresu. V súčasnosti sú to už len zrúcaniny. Pomocou obrázkov hrady pomenujte.

.....

.....

(TN) Na obrázku sa nachádza známy skalný nápis. Prezrite si ho a odpovedzte na nasledujúce otázky.

a) nachádza sa v meste

.....

b) osada, v ktorej nápis vznikol, je známa pod názvom

c) nápis bol vytvorený v roku

.....

5. Hľadanie súvislosti medzi uvedenými pojmi.

(ZA) Čo majú spoločné tieto miesta? Pribylina, Martin, Zuberec, Vychylovka.

.....

(ZA) Ktorá osoba spája tieto pojmy? Sobášny palác v Bytči, Alžbeta Báhoryová, Oravský hrad.

.....

6. Určenie správneho mena (miesta, pojmu) na základe analýzy textu.

(TT)

a) Narodil som sa i zomrel v obci, ktorá je dnes súčasťou Smoleníc (v súčasnosti okres Trnava). V roku 1913 som si dal patentovať padák, o rok neskôr som od Amerického patentového úradu vo Washingtone získal patentové osvedčenie, moje iniciály sú Š. B.

.....

b) Môj život je spätý predovšetkým s obcou Hlboké (v súčasnosti okres Senica), kde som pôsobil ako evanjelický farár. V roku 1843 u mňa na fare došlo k rozhodnutiu uzákonit' novú spisovnú slovenčinu. Moje iniciály sú J. M. H.

.....
c) Som rodák zo Skalice, spoluzakladal som spolok Česko-slovanská jednota, patril som k hlasistom, podieľal som sa na Martinskej deklarácii 30. októbra 1918, bol som členom Šrobárovej Dočasnej vlády pre Slovensko. Moje iniciály sú P. B.

.....

(TT) Z nasledujúcich textov zistite, o ktorom panovníkovi sa v nich hovorí (nezabudnite na správnu číslovku za menom panovníka).

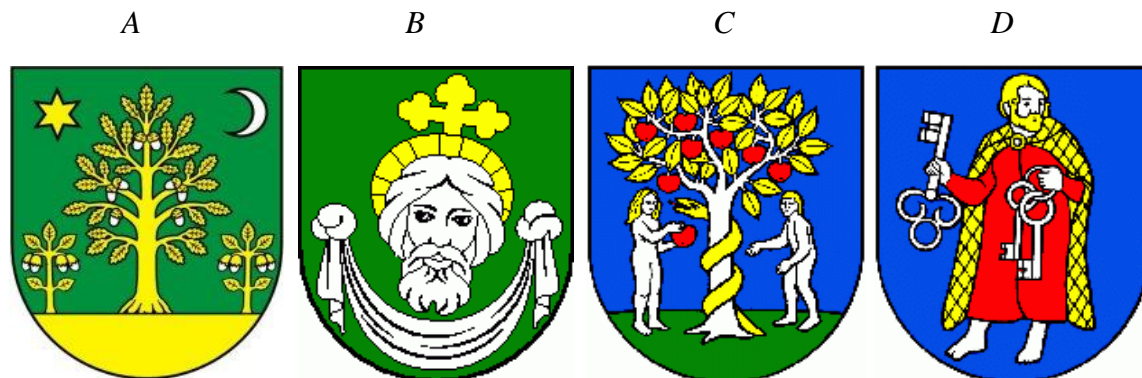
a) V roku 1736 kúpil „Holíčske panstvo“ manžel Márie Terézie, ktorý sa neskôr stal cisárom Svätej ríše rímskej (rímsko-nemeckým cisárom). Holíč získal štatút cisársko-kráľovského mestečka, známym sa stal v tomto čase postavený barokový zámok. Ktorý cisár bol majiteľom Holíča?

.....
b) Medzi návštevníkmi piešťanských kúpeľov boli a sú mnohé osobnosti politického, spoločenského a kultúrneho života. V druhej polovici 19. storočia v Piešťanoch pobudol i rakúsko-uhorský cisár s manželkou Alžbetou, prezývanou Sissi. Ako sa vtedajší mocnár z rodu Habsburgovcov volal?

.....

7. Heraldické úlohy s využitím obrázkov (môžu sa využiť i úlohy z genealógie, numizmatiky a iných pomocných vied historických).

(TT, obvodné kolo SE) K symbolom obcí okrem vlajky a pečate patrí predovšetkým erb. Niektoré z erbov obcí Senického okresu priamo súvisia s ich súčasnými názvami. Prezrite si nasledujúce erby na obrázkoch a prirad'te k nim správnu obec.

- a) erb označený písmenom A patrí obci
 - b) erb označený písmenom B patrí obci
 - c) erb označený písmenom C patrí obci
 - d) erb označený písmenom D patrí obci
-

(BA) Prirad'te každý erb k mestu, ktorému patrí.

A

B

C

Pezinok

Bratislava

Sv. Jur.....

8. Poznávanie múzeí, pamätných izieb, galérií, skanzenov, pamiatkových rezervácií, pamiatok UNESCO, archeologických lokalít v jednotlivých regiónoch Slovenska.

(TT, obvodné kolo SE) Niektoré obce a mestá v Senickom okrese sú historickými udalosťami, múzejnými expozíciami alebo architektonickými pamiatkami známe v Trnavskom kraji i na celom Slovensku. Podľa uvedených indícií prirad'te obec alebo mesto.

- a) Múzeum Samuela Jurkoviča
 - b) Múzeum Jána Hollého
 - c) Múzeum Jozefa Miloslava Hurbana
 - d) baroková budova Záhorskej galérie
-

(NR) Múzeum vzniklo zásluhou vrábeľského poštmajstra Jozefa Nécseyho, ktorý daroval mestu v roku 1927 svoju rozsiahlu zbierku archeologických predmetov z okolia Vrábľov a Dolného Požitavia, národopisných predmetov zo severnej časti Tekovskej župy a okolia Zvolena, obrazov, rodinného archívu a kníh, o ktorú prejavoval v tom čase eminentný záujem aj Krajský úrad pre múzeá a knižnice v Budapešti. O akom múzeu je reč?

.....

V okrese Topoľčany sa nachádza obec, ktorá je známa významnou archeologickou lokalitou hradiskom Valy. Ako sa obec nazýva?

.....

(TT) V okresných mestách Trnavského kraja sa nachádzajú múzeá alebo galérie, z ktorých mnohé majú nadregionálny význam svojimi vystavovanými exponátmi a zbierkovými fondmi. V nasledujúcich riadkoch sú múzeá a galéria predstavené. Priradte k nim okresné mestá, v ktorých inštitúcie sídlia.

a) Žitnoostrovne múzeum má v stálej expozícii archeologickej, paleontologickej, historickej a národopisnej zbierky regiónu. Jednou z častí múzea je pamätná izba Ármina Vambéryho, ktorý bol významným cestovateľom, vedcom a orientalistom 19. storočia.

.....

b) Záhorské múzeum uchováva zbierky Záhoria. Pôvodnú budovu múzea projektoval architekt Dušan Jurkovič. Základ zbierkového inventáru vytvoril známy politik Dr. Pavol Blaho začiatkom 20. storočia, v tzv. blahovskej izbe je bohato zdobený drevený strop a stredový vyrezávaný pilier.

.....

c) Vlastivedné múzeum v tomto meste sa špecializuje na dejiny mlynárstva v povodí Malého Dunaja a dolného toku Váhu. V múzeu sú vystavené štyri modely vodných kolových a lodných mlynov.

.....

d) Západoslovenské múzeum patrí k najväčším na Slovensku. Zbierky sú zamerané na prírodné vedy, históriu, etnológiu. Súčasťou múzea je Múzeum knižnej kultúry a Dom hudby.

.....

e) V tomto okresnom meste sa nachádza Vojenské historické múzeum v priestoroch bývalého vojenského letiska. Jeho stálu expozíciu tvorí výzbroj československej armády z rokov 1945-1992 (ťažká a ľahká pozemná technika, lietadlá a vrtuľníky).

.....

(TN) V našom kraji je viacero známych múzeí s hodnotnými expozíciami. Doplňte mestá, kde sa nachádzajú vymenované múzeá.

- a) Hornonitrianske múzeum
 - b) Múzeum antiky V. Zamarovského
 - c) Múzeum Slovenských národných rád
-

Zostavil: Mgr. Ľubomír Staňo

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, Bratislava 2010

© Slovenská komisia Dejepisnej olympiády